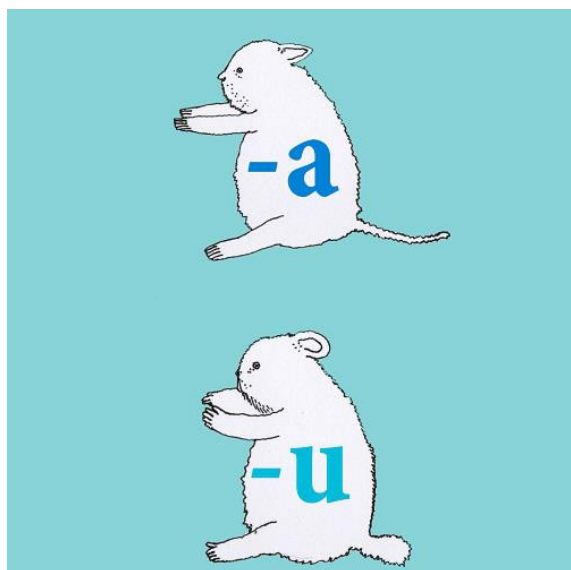

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

DOPEŁNIACZ RZECZOWNIKÓW MĘSKICH - KIEDY -a, A KIEDY -u

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

Nie ma ściśle określonych zasad wyboru końcówek -a i -u. Można jednak wyróżnić pewne grupy, w których zazwyczaj przyjmowana jest taka, a nie inna końcówka.

DOPEŁNIACZ ZAKOŃCZONY NA -a MAJĄ NAZWY: - osó**b** (nazwy własne, określenia zawodów, funkcji i stanowisk, a także nazwy istot bajkowych lub nadprzyrodzonych): człowiek - człowieka, szef - szefa, kierownik - kierownika, krasnoludek - krasnoludka; - zwierząt: hipopotama - hipopotama, koń - konia, ogier - ogiera, byk - byka (wyjątki: wó**ł** - wo**ł**u i bawo**ł** - bawo**ł**u); - grzybów, owoców i warzyw: prawdziwek - prawdziwka, rydz - rydza, banan - banana, ananas - ananasa (ale: agrest - agrestu), ziemniak - ziemniaka, pomidor - pomidora, bakłażan - bakłażana (ale: jarmuż - jarmużu); - niektórych potraw i produktów spożywczych (tych, które mają zwartą bryłę): chleb - chleba, placek - placek, makowiec - makowca, sernik - sernika, sztukamięs - sztukamięsa, kotlet - kotleta, sznyce**l** - sznyce**l**a (ale: filet - file**t**a / file**t**u), kindziuk - kindziuka, kabanos - kabanosa (ale: boczek - boc**z**ku, salceson - salceson**u**); - narzędzi i naczyń: komputer - komputera, lewar - lewara, młotek - młot**k**a, ołówek - ołow**k**a (ale: długopis - długopis**u**), no**ż** - no**ż**a, widelec - widel**c**a, czajnik - czajnik**a**, garnek - gar**n**ka; - miar, wag i liczb: hektar - hektar**a**, milimetr - milimetr**a**, kilogram - kilogram**a**, litr - litr**a**, tuzin - tuzin**a**, tysiąc - tysią**c**a; - miesiące (ale nie określenia czasu ani nazwy dni) np. kwiecie**ń** - kwietn**i**a, czerwiec - czerw**c**a; - tańców, gier i zabaw: walc - wal**c**a, brydż - bryd**ż**a, poker - pokera, berek - ber**k**a, - wyrobów przemysłowych i ich marek, np. fiat - fiat**a**, messerschmitt - messerschmitt**a**, iPod - iP**o**da.

DOPEŁNIACZ ZAKOŃCZONY NA -u MAJĄ zazwyczaj rzeczowniki: - pochodzenia obcego, w tym nowe zapożyczenia o oryginalnej lub niestabilizowanej postaci graficznej: biznes - biznes**u**, koncert - koncert**u**, makijaż - makija**ż**u, dressing - dressin**g**u, design - design**u**,; - abstrakcyjne: wchó**d** - wscho**d**u, krajobraz - krajobraz**u**, hałas - hałas**u**, ścisk - ścisk**u**; - zbiorowe: lud - lud**u**, tłum - tłum**u**, ryż - ry**ż**u (dlatego też: agrest - agrest**u**; widocznie postrzegamy agrest jako zbiór owoców, a nie pojedynczą jagódkę); - substancjalne: cukier - cukr**u**, materiał - materiał**u**, świerk (drewno) - świer**k**u, dlatego też D. na -u mają bardzo często nazwy potraw płynnych lub biejowatych: kapuśniak - kapuśniak**u**, krupnik - krupnik**u**, bigos - bigos**u**, gulasz - gulasz**u**, budyń - budyń**u**.